

ท่อน้ำตาอุดตันในเด็กตั้งแต่กำเนิด

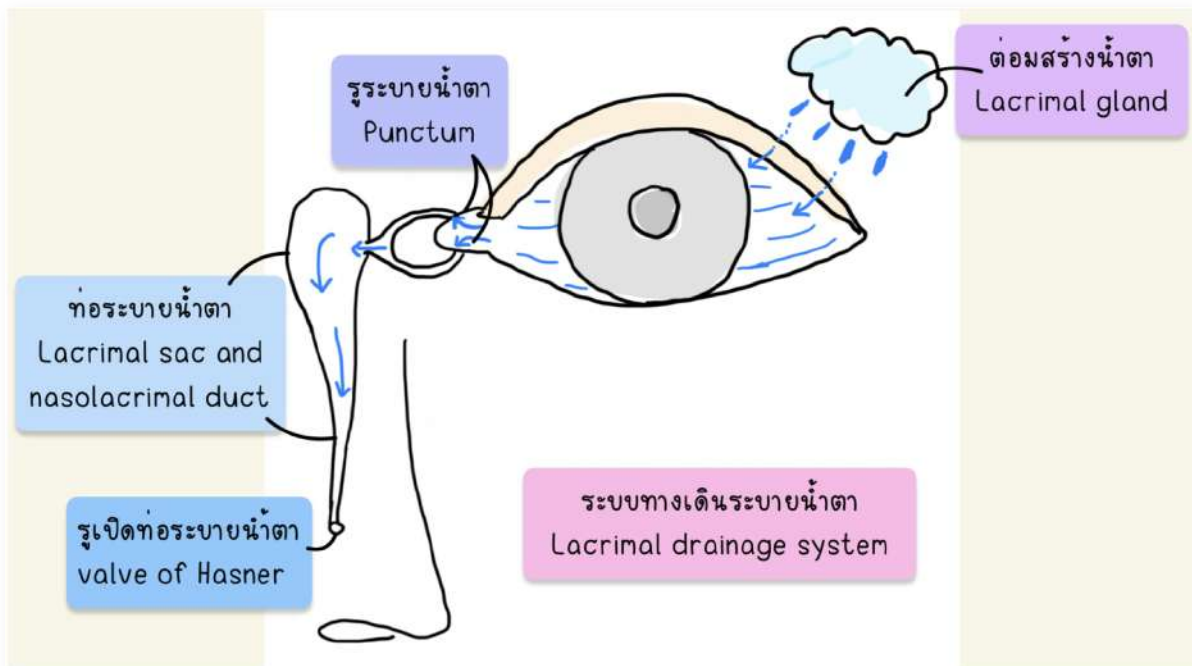
Congenital nasolacrimal duct obstruction (CNLDO)

แพทย์หญิงมยุรี มนต์ไตรเวศย์

ท่อน้ำตาอุดตันในเด็กตั้งแต่กำเนิด มีอาการเป็นข้างเดียวหรือสองข้างก็ได้ โดยปกติน้ำตาสร้างมาจากต่อมน้ำตา ไหลมาอยู่บริเวณดวงตา และระบายออกทางระบบท่อน้ำตา

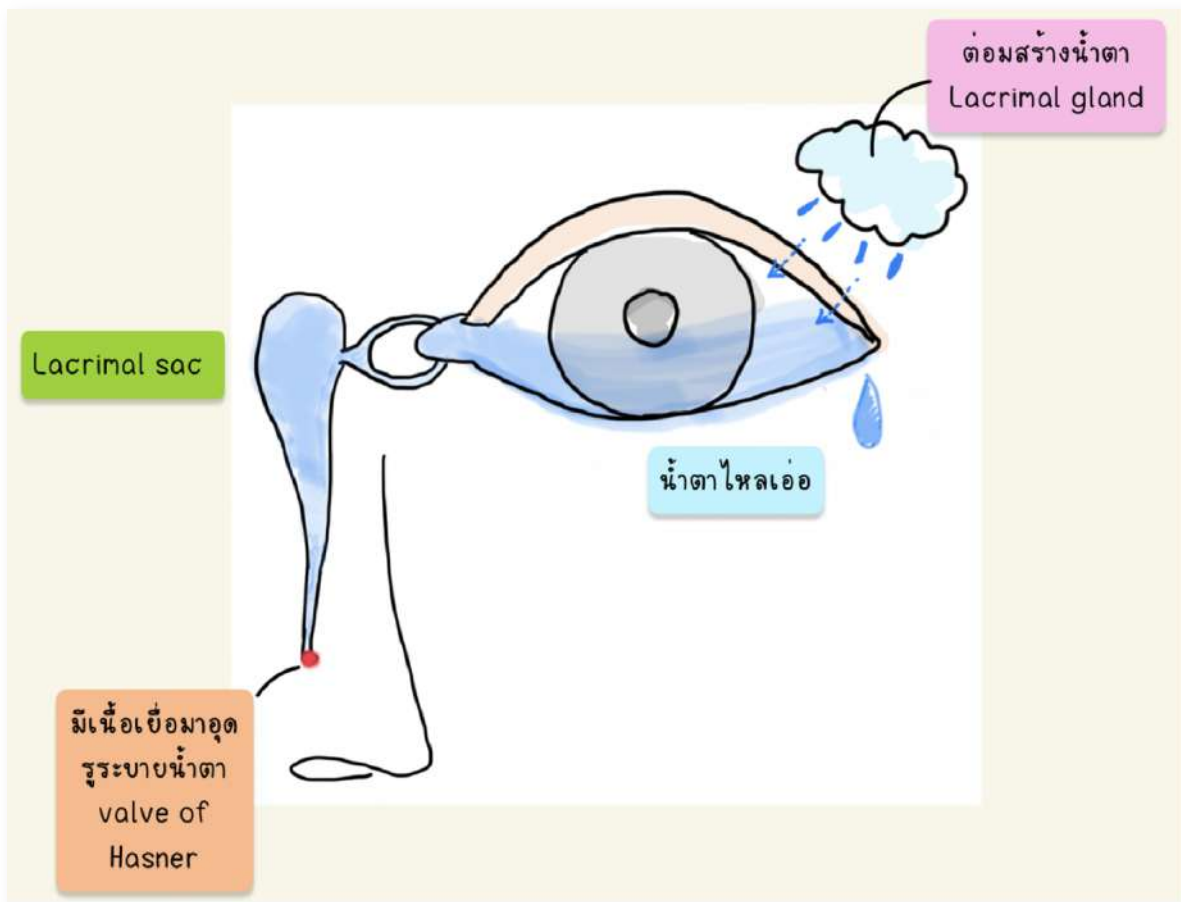
ระบบท่อระบายน้ำตา (lacrimal drainage system) ประกอบด้วย

1. รูเปิดบริเวณเปลือกตาด้านในมีทั้งเปลือกตาบนและล่าง
2. ท่อน้ำตาบริเวณหัวตาซึ่งอยู่ภายใต้ผิวหนัง
3. ท่อน้ำตาบริเวณด้านในโพรงจมูกและระบายน้ำตาออกในช่องจมูก

ท่อน้ำตาอุดตันในเด็กตั้งแต่กำเนิด มีสาเหตุเกิดจากอะไร
สาเหตุท่อน้ำตาอุดตัน มีดังนี้

1. มีเนื้อเยื่อบางส่วนมาอุดบริเวณรูเปิดท่อระบายน้ำตาในโพรงจมูก ซึ่งสาเหตุนี้พบได้บ่อยสุด
2. ท่อระบายน้ำตาในโพรงจมูกตีบแคบ เนื่องจากกระดูกบริเวณใบหน้ามีความผิดปกติ

อาการและอาการแสดง

1. น้ำตาไหลเอ่อ(epiphora) ตลอดเวลา
2. มีขี้ตาร่วมด้วย มักมีอาการตั้งแต่ช่วงเดือนแรก ๆ หลังเกิด

ไม่มีอาการสู้แสงไม่ได้ (no photophobia)
และไม่มีอาการบีบตา (no blepharospasm)

การรักษา

โดยส่วนใหญ่แล้วอาการน้ำตาไหลเอ่อมักหายได้เองภายในช่วงอายุ 1 ปีแรก แต่การรักษาโดยการนวดหัวตาจะช่วยให้มีโอกาสหายได้มากขึ้นและเร็วขึ้น เนื่องจากการกดนวดบริเวณหัวตาเป็นการเพิ่มแรงดันซึ่งทำให้เนื้อเยื่อบาง ๆ บริเวณปลายท่อระบายน้ำตาทะลุเปิดออกได้ อีกทั้งการนวดหัวตายังช่วยลดโอกาสติดเชื้อเนื่องจากการกดหัวตาจะช่วยระบายขี้ตาออกได้ดีขึ้น

หากอาการไม่ดีขึ้นหลังจากนวดหัวตาหรือรอจน 1 ปีแล้วยังไม่หาย การรักษาต่อมาคือการแยงท่อน้ำตา **ซึ่งใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่า probe** แยงเข้าไปตามระบบท่อน้ำตาเพื่อแทงทะลุเยื่อที่อุดตัน โดยทั่วไปมักทำภายใต้การดมยาสลบ หลังจากการแยงท่อน้ำตาแล้วอาการยังไม่หาย การรักษาต่อมาคือการผ่าตัดเปิดท่อทางเดินระบายน้ำตา

ภาวะแทรกซ้อนของท่อน้ำตาอุดตันในเด็กตั้งแต่กำเนิด

มีการติดเชื้อเกิดเป็นก้อนบวมแดงบริเวณหัวตา มีตาแดง ขี้ตาสีเขียวเหลือง หากมีอาการดังกล่าวต้องมาพบแพทย์เพื่อพิจารณาให้ยามาเชื่อมต่อไป

วิธีการนวดหัวตา Lacrimal sac massage

การนวดหัวตามีวิธีการทำดังนี้ กดบริเวณหัวตาข้างที่มีอาการ กดโดยใช้นิ้วมือให้ชนกับกระดูกสันจมูกและนวดวนบริเวณนั้น 2-3 รอบ กดและนวด นับเป็น 1 ครั้ง และให้ทำทั้งหมดอย่างน้อย 3 ครั้งต่อวัน

